

Referanser: KR 72/15, KM 05/16, KM 18/16, KR 60/16, KR 62/16, KR 72/16

Arkivsak: 15/3822 - 29 (16/37499)

Saksdokumenter:

Tittel	Dok. ID
Statsbudsjettet 2017 - Programkategori 08.40 Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn (L)(368827)	1536048

Budsjett 2017 for rettssubjektet Den norske kirke og de sentralkirkelige råd

Sammendrag

Budsjett for rettssubjektet Den norske skal dekke virksomheten i Kirkerådet, Bispemøtet, Kirkelig Utdanningssenter i Nord (KUN), Svalbard kirke og bispedømmerådene. Driftsbevilgningene tildeles på kap. 0340 post 70 i statsbudsjettet.

I statsbudsjettet for 2017 foreslår KUD en tildeling på 1 913 042 mill kr. Av dette holder KUD tilbake ca 5 mill kr ifm embedsmenn som reserverer seg mot virksomhetsoverdragelsen. I denne saken brukes derfor tallet 1 908 042 som størrelsen på tildelt ramme. I realiteten innebærer dette en vesentlig manglende finansiering av den virksomheten som går ut av staten 1.1.2017. Statsbudsjettet vedtas av Stortinget i desember. De endelige rammene fra staten er ikke kjent når denne saken ferdigstilles til Kirkerådet. Endelig tildelingsbrev utstedes først på nyåret. Budsjettforslaget medfører derfor redusert tildeling til bispedømmeråd og Kirkerådet. Også trosopplæringen har tatt sin andel av kuttene.

Budsjettet er utarbeidet på grunnlag av forslagene til rammetilskudd i statsbudsjettet for 2017. Tildeling av ytterligere midler må gå til å dekke utgifter i bispedømmerådene og Kirkerådet. Det foreslåtte budsjettet er i balanse.

Siden Den norske kirke blir opprettet som et nytt rettssubjekt er det også foreslått en åpningsbalanse for det nye rettssubjektet, som først blir endelig avklart på nyåret når regnskapene i Kirkerådet og bispedømmerådene for 2016 er avsluttet. Det sentrale elementet i forslag til åpningsbalansen er egenkapitalen. KUD foreslår at det bevilges et engangstilskudd til egenkapital på 100 mill kr på kap 0340 post 72 og et tilskudd til oppgjør av feriepengeforpliktelser fra 2016 på kap 340 post 73 på kr 125 mill kr.

Forslag til vedtak

1. På grunnlag av budsjetttrammen i forslag til statsbudsjett for 2017 kap. 0340 post 70, vedtar Kirkerådet det fremlagte forslag til fordeling innenfor de enkelte budsjett- grupper:

Gruppe 1 :	
Gruppe 1A	1 183 053
Gruppe 1B	432 184
Rettssubjektsnivå	284 590
Gruppe 2	10 000
Gruppe 3	23 515
Totalt:	1 933 342

2. Dersom det blir bevilget en større økonomisk ramme i statsbudsjettet skal ytterligere midler fordeles som følger:

Mottaker: Fordelingsnøkkel:		
Kirkerådet:	7,1 %	(Kirkerådets andel av driftsbudsjettene)
Trosopplæring:		
Deretter (ny 100%):		
Oslo	12,3 %	
Borg	10,2 %	
Hamar	9,0 %	
Tunsberg	8,9 %	
Agder og Telemark	9,7 %	
Stavanger	8,0 %	
Bjergvin	12,2 %	
Møre	6,2 %	
Nidaros	9,6 %	
Sør-Hålogaland	6,8 %	
Nord-Hålogaland	7,1 %	

3. Det er ikke tilgjengelige midler til å realisere Kirkemøtets strategiske satsinger. Det fremmes egen sak til Kirkerådets møte i mars 2017 med forslag om å bruke deler av Kirkens Landsfond til et rekrutteringsprosjekt.

Saksorientering

Bakgrunn

2017 er det første året Den norske kirke (Dnk) er et selvstendig rettssubjekt, og mottar ett rammetilskudd fra staten som skal dekke samtlige kostnader for driften av de sentralkirkelige rådene og bispedømmerådene inkludert Kirkelig utdanningscenter i nord (KUN). Tilskuddet til Svalbard kirke gis i en særskilt bevilgning fra Justisdepartementet.

Måten å håndtere Kirkemøtets inntekter på i 2017 er ikke direkte sammenlignbar med 2016 blant annet fordi Dnk endrer regnskapsprinsipper fra 1.1.2017. Fram til 2016 har det vært statens økonomireglement som har vært gjeldende, mens det fra 1.1.2017 blir regnskapslovens bestemmelser som skal følges. Dnk får økte kostnader på både personal- og driftsområdet, som staten skal kompensere i de nye rammene for 2017. I KR 72/15 er det gjort rede for hvilke av disse kostandene som nå må dekkes innenfor driftsbevilgningen:

- Det nye rettssubjektet må fra 2017 anskaffe en rekke tjenester, som i dag gis som naturalytelser. Det gjelder økonomiforvaltningen til DFØ, tariffarbeidet til Arbeidsgiverpolitisk avdeling og Statens personaldirektør, bank- og kapitalforvaltningstjenester, ekstern og internrevisjon, forsikringsordninger og rådgivning fra en rekke statlige virksomheter, som Regjeringsadvokaten og andre.
- Det vil oppstå en rekke lønnsrelaterte kostnader ved opprettelsen av nytt rettssubjekt, og overgang til et nytt regnskapsprinsipp som avsetning til lønnsoppgjøret for 2018, avsetning av opptjente feriepenger 2016 som skal utbetales i juni 2017 (dekkes av eget tilskudd fra KUD), kostnader til pensjonspremie som vil måtte betales i 2017, skyldig skattetrekk fra 6. termin 2016, og skyldig arbeidsgiveravgift og andre offentlige avgifter.
- Det er behov for egenkapital i det nye rettssubjektet for å håndtere risiko man står overfor i 2017, og evnen til å håndtere endringer som kan oppstå. se omtale i Sak KR 62/16. Foreslått egenkapital i statsbudsjettet er 100 mill kr.
- Som i 2015 og 2016 er det behov for omstillingsmidler også i oppstartsåret 2017 for å gjennomføre skillet mellom kirke og stat. Fortsatt er det store behov for å følge opp IKT-satsingen i Den norske kirke. Det er også store behov for økt finansiering til de mange nye oppgaver som Den norske kirke overtar fra staten, som krever ny kompetanse på flere felt. Den første tiden som ny virksomhet forventes å bli svært krevende for alle berørte enheter i Den norske kirke, og det er viktig å ivareta både de merkantile og de personalmessige behovene for å sikre en så god omstilling som mulig. Dersom disse ressursbehovene ikke dekkes, vil det være svært vanskelig å gjennomføre en forsvarlig virksomhetsoverdragelse. Alderssammensetningen blant prestene gjør at det må vurderes særskilte seniorpolitiske tiltak for å holde på arbeidskraften, og for å kunne klare å opprettholde en landsdekkende folkekirke. Det vil også være behov for kursing og opplæring av alle medarbeidere, og økonomisk handlingsrom til å skape en ny felles kultur og motivasjon.
- Den norske kirke har en utgiftsprofil som er noe spesiell sammenlignet med mange andre virksomheter. Den norske kirke er en kompetansevirksomhet, og det gjenspeiles i at det aller meste av kostnadene er lønn og lønnsrelaterte kostnader. De siste årene har bispedømmerådene hatt en gjennomsnittfordeling mellom lønnsutgifter på 87 % (administrasjon og presteskaper) og driftsutgifter på 13 %. Når pensjonspremie blir en ny kostnad i regnskapet fra 2017 endres

prosentfordelingen slik at lønnskostnader kommer opp i ca 90 % og driftskostnader på ca 10 %. De største driftskostnadene utgjør reisekostnader og kontorutgifter. Driftsbudsjettene blir dermed svært stramme og det er fokus på å få mest mulig presteressurser ut fra hver krone. Dette innebærer at det svært begrensede muligheter for å gjennomføre innsparing uten at antall ansatte må reduseres. Bispedømmene har hatt en krevende økonomisk situasjon de siste årene og prestestillinger er derfor blitt holdt vakante og redusert i antall i enkelte av prostiene.

De nasjonale kostnadene med Kirkemøtet og de sentralkirkelig råd, Kirkerådet, Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd har vært dekket av Kirkerådet sammen med kostnader til IKT i kirken (bl.a. medlemsregister, internett, intranett m.m.). Derfor er lønnsandel av driftskostnadene noe mindre i Kirkerådet enn i bispedømmerådene hhv 86 % og 14 %.

I statsbudsjettet for 2017 foreslår KUD en tildeling på 1 913 042 mill kr. i tillegg til at Dnk får et engangstilskudd til egenkapital på 100 mill kr. Tilskudd fra OVF utgjør i alt 40,8 mill kr hvorav 25,5 mill kr er fondsavkastning til kirkelig virksomhet og 15,3 mill kr er tilskudd til IKT. 5 mill vil trekkes ut av rammen for å holde tilbake lønn til embetsmenn som har reservert seg mot å skifte arbeidsgiver fra staten til det nye rettssubjektet. Statsbudsjettet vedtas av Stortinget i desember. Forslag til tildelt ramme i statsbudsjettet er ikke tilstrekkelig til å finansiere eksisterende drift. Den endelige tildelingen i statsbudsjettet er imidlertid ikke klar til behandlingen av budsjettsaken i Kirkerådets møte i desember, men vedtas av Stortinget senere i desember.

KM 5/16 fastsatte et nytt budsjettreglement for Dnk, slik at fordelingen av budsjettmidler for 2017 skjer gjennom tre ulike grupper. Fordelingen ble gjort i KM 18/16:

«Under forutsetning av at de offentlige bevilgninger til Den norske kirke opprettholdes på dagens nivå og pris- og lønnsvekst justeres vedtar Kirkemøtet å fordele rammen i 2017 på følgende måte:

Gruppe 1 Den norske kirke

1A Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene

Kirkemøtet avsetter en felles ramme til Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. I rammen avsettes det inntil kr 10 000 000 til strategiske satsinger under forutsetning av at midlene til prestestillinger ikke reduseres. Resterende midler fordeles mellom Kirkerådet/Bispemøtet/bispedømmerådene ved at fordelingsnøkklene i statsbudsjettet 2016 videreføres.

1B Tilskudd til trosopplæring, diakoni og undervisning i menighetene
Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 444 300 000 + prisjustering i statsbudsjettet for 2017.

Gruppe 2 Internasjonale og økumeniske organisasjoner

Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 11 000 000.

Gruppe 3 Andre institusjoner og kirkelige formål

Kirkemøtet avsetter en ramme på kr 25 000 000.»

Rammens størrelse for gruppe 1A er det som er igjen av den statlige bevilgningen når bevilgningen under pkt. 1B og gruppe 2 og 3 er trukket ut. Det følger av Kirkemøtets budsjettreglement at Kirkerådet har fullmakt til å redusere rammene for gruppe 2 og gruppe 3 med 5 % hvis det er nødvendig av økonomiske grunner. Dette innebærer også at det er innenfor gruppe 1A at kostnadene ved underfinansiering må dekkes, eller at en økning i budsjetttrammen utover KUD sitt forslag skal fordeles. Ut i fra forslaget til rammetilskudd for 2017 er det ikke rom for strategiske satsninger innenfor rammen slik vedtaket om 1A angir.

En ny undergruppe av budsjettgruppe 1 er kostnader på rettssubjekt nivå, hvor felleskostnader for det nye rettssubjektet skal føres. Kostnader som eksempelvis til IKT, arkiv, bank, revisjon LPR mm som er felles for alle organene, og all virksomhet i det nye rettssubjektet, føres på et eget rettssubjekt nivå. De fleste av kostnadene på rettssubjekt nivået er nye kostnader som følge av virksomhetsoverdragelsen. I tillegg er det noen kostnader som i dag føres på Kirkerådet, men også noen på bispedømmerådene som nå kommer på rettssubjekt nivå.

Den norske kirkes økonomiforvaltning styres av et eget økonomiregelverk, som er vedtatt i Kirkerådet oktober 2016 sak KR 54/16. I kirkelovens §25 står det at det er Kirkerådet som skal lede kirkens arbeid på nasjonalt nivå. Kirkerådet har ansvaret for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet disponerer, er forsvarlig. Kirkerådet fasetter også regnskapet. For regnskapet gjelder regnskapsloven om ikke departementet har fastsatt andre bestemmelser i forskrift, med unntak at Den norske kirkes samlede pensjonsforpliktelser skal føres i note i regnskapet, og ikke i balansen.

Kirkemøtets fordelingsvedtak er gjort under forutsetning av at dagens kostnadsnivå videreføres og pris- og lønnsvekstjusteres. Dette vilkåret kan vanskelig sees oppfylt. Det er derfor opp til Kirkerådet å vedta fordelingen mellom alle de ulike tilskuddsgruppene slik at det samlet sett er en god fordeling mellom de ulike formålene. Dette legges frem til Kirkemøtet til orientering, og med oppfordring til Kirkemøtet i 2017 til å gi føringer for fordeling av tilskuddet for 2018.

Tildeling 2017 ut i fra forslag til rammetilskudd statsbudsjettet:

Statsbudsjettet er under behandling mens denne saken skrives. Dette betyr at de endelige rammene for kap. 0340 Den norske kirke ikke er kjent før etter Kirkerådets møte. Endelig tildelingsbrev for 2017 vil Kirkerådet først motta på nyåret i januar/februar.

Fordeling etter regelen i budsjettreglementet vil se slik ut for 2017 (beløp i hele 1000 kr):

	Inntekt 2017	Kostnader 2017	Til fordeling 2017
Statsbudsjett post 70	-1 908 042		
OVF-tilskudd	-25 500		
OVF-fordeling til BDR og KR		15 500	
OVF-tilskudd (IKT)	-15 300		
Gruppe 3: Andre institusjoner og kirkelige formål		23 515	
Gruppe 2: Internasjonale og økumeniske organisasjoner		10 000	
Gruppe 1 B: Trosopplæring, diakoni og undervisning		432 184	

Rettssubjekts-kostnader inkl. pensjon		284 590	
Kirkerådet og BM (KUN er lagt på rettssubjektnivå)		84 321	
Til fordeling BDR			1 098 732

* Tildelt ramme minus uttrekk av lønn for embetsmenn som har reservert seg mot omstilling.

** Ovf-midler fordeles med samme beløp til Bispedømmerådene som i 2016. Jf KR 69/15.

Forslaget om tildeling gjelder for 2017. Ubrukte driftsbevilgninger fra 2016 vil bli søkt overført til 2017 forutsatt godkjenning fra KUD. Dette må også sees i sammenheng med den nye åpningsbalansen for rettssubjektet.

Det budsjettets ikke med finansinntekter i 2017 på grunn av usikkerhet rundt størrelsen på egenkapitalen. Det er også stor usikkerhet om hvor stor eventuell avkastning av likviditeten vil bli, og det er ikke avklart hvordan plassering av egenkapital og likviditet skal foregå.

Kirkerådet har i arbeidet med statsbudsjett fremholdt at det er nødvendig med en økning i statstilskuddet på 76 mill kr for å kunne videreføre driften fra 2016 i 2017. Dersom resultatet av behandlingen av tildelingsforslaget i Stortinget er en økning av rammetilskuddet til Den norske kirke, vil dette gå til å dekke opp for de kuttene som er gjennomført for bispedømmerådene, Kirkerådet og tilskudd til trosopplæring. For bispedømmerådene er helårsvirkning av lønnsoppjøret i år for 2017 lagt inn i beregning av hva det må økes med for ikke å føre til et kutt. Derfor foreslås økningen fordelt etter følgende prosentvise fordeling:

Mottaker:	Fordelingsnøkkel:
Kirkerådet:	7,1 % (Kirkerådets andel av driftsbudsjettene)
Deretter (ny 100%):	
Oslo	12,3 %
Borg	10,2 %
Hamar	9,0 %
Tunsberg	8,9 %
Agder og Telemark	9,7 %
Stavanger	8,0 %
Bjørgvin	12,2 %
Møre	6,2 %
Nidaros	9,6 %
Sør-Hålogaland	6,8 %
Nord-Hålogaland	7,1 %

Størrelsen på Kirkerådets driftsbudsjett er 7,1% av totalen av bispedømmerådene og Kirkerådet. Derfor isoleres denne størrelsen. For å bruke «kjente størrelser» brukes den vanlig fordelingsnøkkelen av 100% mellom bispedømmerådene på de resterende 92,9%. (92,9% av økningen er 100% av fordelingen mellom BDRene)

Dette innebærer at det ikke vil være rom for:

- Pris- og lønnsvekst i gruppe 1 B Trosopplæring, diakoni og undervisning, ca 13 mill kr.

- Pris- og lønnsvekst i gruppe 3 Tilskudd til andre institusjoner og kirkelige formål, ca 1,5 mill kr.
- Særskilte omstillingstiltak
- Strategiske satsinger, jfr Sak KM 18/16, inntil kr 10 mill kr. (Dette vil bli omtalt nedenfor)
- Andre økninger og satsinger.

Gruppe 1A Bispedømmerådene og Kirkerådet, inkl. KUN og Svalbard kirke

Tilskudd til Svalbard kirke bevilges fra Justisdepartementet og Kirkerådet videreformidler tilskuddet til Svalbard kirke. Dette berører derfor ikke den statlige tildelingen til Bispedømmerådene, Kirkerådet og KUN som omtales videre her.

I samsvar med det nye budsjettreglementet, vil beløpet til fordeling i gruppe 1A være det som gjenstår av tildelt ramme etter at kostnadene til gruppe 1B, gruppe 2 og gruppe 3 er trukket ut. Totalt gjenstår kr 1 455 527 000 til fordeling i gruppe 1A.

Fordeling til gruppe 1A for 2017:

	Beløp i hele 1000 kr
Rettssubjekts-kostnader inkl. pensjon	284 590
Kirkerådet og BM (KUN er lagt på rettssubjektnivå)	84 321
Til fordeling BDR	1 098 732
Totalt	1 467 643

Tildeling til bispedømmerådene fordeles etter fordelingsnøkkelen som er videreført fra tidligere år og gir følgende fordeling i 2017 inkludert Kirkerådets tildeling (beløp i hele 1000 kr):

	Fordelingsnøkler	Tildeling 2017	Tildeling 2016 (tildelingsbrev 08.02.2016)	Endring kr	Endring %*
Kirkerådet og BM (KUN er lagt på rettssubjektsnivå)		84 321	87 861	-3 540	-4 %
Til fordeling BDR		-1 098 732	-1 140 552	-41 820	
Oslo	12,3 %	135 574	140 533	-4 959	-4 %
Borg	10,2 %	111 527	116 407	-4 880	-4 %
Hamar	9,0 %	98 653	102 260	-3 607	-4 %
Tunsberg	8,9 %	98 132	102 366	-4 234	-4 %
Agder og Telemark	9,7 %	106 862	110 769	-3 907	-4 %
Stavanger	8,0 %	88 217	91 439	-3 222	-4 %
Bjørgvin	12,2 %	134 228	139 286	-5 058	-4 %
Møre	6,2 %	67 882	70 215	-2 333	-4 %
Nidaros	9,6 %	105 217	109 063	-3 846	-4 %
Sør-Hålogaland	6,8 %	74 445	77 168	-2 723	-4 %
Nord-Hålogaland	7,1 %	77 994	81 046	-3 052	-4 %

* Prosenttallene er avrundet til nærmeste hele prosent. For Møre er den justert opp til nærmeste hele prosent.

For både Kirkerådet og Bispedømmerådene og trosopplæringen innebærer den foreslåtte statlige tildelingen reduserte inntekter ift 2016. Ved økte tildelinger blir det fordelt etter samme fordelingsnøkkel, men der også Kirkerådet og trosopplæringen er en del av fordelingen. Den reduserte tildeling er spredt på så mange store virksomheter som mulig, og trosopplæringen er inkludert i dette.

I tildelingene for 2016 ligger det kostnader som fra 2017 ligger i andre budsjettgrupper. Disse kostnadene vil bli trukket ut når endelig ramme blir fastsatt og skal fordeles. Bispedømmerådene får samme tilskuddsrammer for OVF midler som i 2016, 7,1 mill kr slik det ble redegjort for i kirkemøtesaken. Hvordan disse midlene skal benyttes fastsettes av bispedømmerådene.

Det vil bli arbeidet med en sak om fordeling av driftsrammer mellom bispedømmene. Kirkemøtet ønsket denne behandlet i 2019 jf sak KM 18/16. Både i bispedømmerådene og i Kirkemøtet har det vært stor enighet om at forvaltningen av midlene skal være forutsigbare. Det har derfor vært enighet om at fordelingskriteriene videreføres. Dette vurderes særdeles viktig nå, når økonomiforvaltningen er under omlegging. Det er først når regnskapet for 2017 fremlegges at vi har full oversikt over rettssubjektets økonomi.

Gruppe 1B Bevilgning til trosopplæring, diakoni og undervisning i menighetene

Denne rammen gjelder tilskuddsmidler som disponeres av menighetene og det har vært følgende fordeling av post 75 fra budsjettåret 2013. Av tilskuddspostens midler anslås det at om lag 80 prosent benyttes til lønn. Trosopplæring gis et kutt i forhold til tidligere, og tildeles en lik prosentvis økning dersom statstilskuddet øker i endelig vedtatt statsbudsjett.

Tabellen under viser regnskaps- og budsjettall for bevilgning til det som er gruppe 1B fra 2017: trosopplæring, diakoni og undervisning i menighetene (tall i hele 1000 kr),

Gruppe I B Tilskudd til trosopplæring, domkirker og diakoni og undervisning i Den norske kirke	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Endring i %*
Trosopplæring	207 497	290 979	296 916	302 900	290 784	-4%
Oslo og Nidaros domkirker	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	0%
Diakoni, undervisning og kirkemusikk m.m.	123 768	131 120	133 795	136 400	136 400	0%
Sum tilskudd	336 265	427 099	435 711	444 300	432 184	-3%

samt forslag til budsjett for 2017.

* *Prosenttallene er avrundet til nærmeste hele prosent.*

Tilskuddene til Oslo og Nidaros domkirker har ikke vært prisjustert i staten og derfor er det heller ikke foreslått for 2016. For 2017 er det heller ikke rom for dette. Til diakoni ble det bevilget 3 mill. kr i utvidet ramme i 2014. Det er forklaringen på økningen dette året.

På grunn av usikkerhet om budsjettsituasjonen for 2017, er det imidlertid ikke rom for pris- og lønnsjustering, og Kirkerådet anbefaler at størrelsen på rammen opprettholdes på 2016 nivå. Skulle det bli tildelt ekstra midler i statsbudsjettet, vil pris- og lønnsjustering (2,9 %) utgjøre en økning i tilskuddet på om lag 13 mill kr slik at det vil komme opp i 457 300 mill kr.

Kostander på rettssubjektnivå 2017

En ny undergruppe av budsjettgruppe 1 er kostnader på rettssubjektnivå, hvor felleskostnader for det nye rettssubjektet skal føres. Dette gjelder kostnader eksempelvis til IKT, arkiv, bank, revisjon LPR mm som er felles for driften av alle organene, og all virksomhet i det nye rettssubjektet, føres på et eget rettssubjektnivå. En del av kostnadene på rettssubjektnivået er nye kostnader som følge av virksomhetsoverdragelsen. I tillegg er det noen kostnader som i dag føres på Kirkerådet, men også noen på bispedømmerådene. Noen kostnader går langt ut over rettssubjektet også, f.eks. økumeniske kontingenter o.l. På rettssubjektnivå skal følgende kostnader belastes (beløp i hele 1000 kr):

Beskrivelse	Beløp til KR-sak	Reduseres tilsvarende i KR budsjett
Kirkemøtet	5 700	5 700
Kirkerådet - driften av det valgte råd inkl AGU	1 800	1 800
Ungdommens kirkemøte (UKM) - driften av det valgte råd	580	580
Mellomkirkelig råd (MKR) – driften av det valgte råd	870	870
Annet virksomhet under MKR	300	300
Samisk kirkeråd (SKR) - driften av det valgte råd	430	430
IKT – inter-/intranett inkl systemansvarlig	5 250	4 500
IKT - arkiv Public360 + nødvendig videreføring av WebSak inkl systemansvarlig	2 010	1 510
IKT – KIKT (kundeavtale med Kirkepartner IKT)	15 900	15 900
IKT - Medlemsregisteret inkl systemansvarlig	9 800	7 300
IKT – LPR-avtale med Tet inkl systemansvarlig	12 000	
IKT - Eierstyring IKT	1 800	1 800
Revisjon	700	
Kontrollutvalg og internkontroll/internrevisjon	1 250	
Forsikring næringsdrift+yrkesskade (+gruppeliv SPK)	2 500	
Fellessystemer som WebCruiter og Questback	1 000	295
Pensjonspremie (5 av 6 terminer betales i 2017)	175 400	
Andre felleskostnader, lønnsoppgjør, pensjonsusikkerhet og felleskostnader, husleie, frikjøp, bispeinnsettelse, risiko/buffer m.m.	40 000	
Strategiske satsinger jf KM 18/16: Religionsdialog	500	
Refusjon av ansvars- og ulykkesforsikring v/Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA)	300	
KA-medlemskontingent	1 500	1 500
KUN, Kirkelig utdanningscenter i nord	5 000	
Sum rettssubjektnivå	284 590	42 485

I posten «andre felleskostnader» er det en rekke faste og variable kostnader som har vært fordelt til bispedømmerådene til spesifikke formål. Behov for dette er meldt inn og tatt hensyn til. Midlene vil bli tildelt gjennom tildelingsbrev på vanlig måte.

Kirkemøtets strategiske satsinger og bruk av Kirkens Landsfond

I behandlingen av sak KM 18/16 om budsjettreglementet for Kirkemøtet, ble det vedtatt:

«I rammen avsettes det inntil kr 10 000 000 til strategiske satsinger under forutsetning av at midlene til prestestillinger ikke reduseres.»

I arbeidet med budsjettet har det ikke vært mulig å finansiere 10 mill kr til strategiske satsinger fra statstilskuddet uten å redusere midlene til prestetjenesten. Derfor ligger det ikke forslag til dette i denne saken. Samtidig har det vært jobbet med et innhold til slike strategiske satsinger. En stor utfordring for Den norske kirke fremover vil være rekruttering til kirkelige stillinger, og særlig prestetjenesten. Det er behov for å arbeide bredt og sammensatt med en slik problemstilling, og trolig over tid. Et annet viktig strategisk satsingsområde er religionsdialog. Et forslag til strategiske satsinger kunne derfor vært et rekrutteringsprosjekt på 9,5 mill kr, og et religionsdialogprosjekt på 0,5 mill kr.

Som en del av forvaltningsreformen vil det nye rettssubjektet få overført Kirkens Landsfond. Dette er et fond med svært spesiell historie, og som krever omtanke i forvaltning og bruk av midlene. Det vil derfor bli fremmet en sak for Kirkerådet i mars med forslag om å bruke 9,5 mill kr fra fondet til et rekrutteringsprosjekt. Religionsdialogprosjektet vil kunne finansieres fra Kirkerådets budsjett.

En satsing på menighetsutvikling har også over lang tid vært etterspurt. En økning i statstilskuddet vil også øke Kirkerådets budsjett, og vil i tilfellet kunne være med å delfinansiere et slikt prosjekt.

Gruppe 2 Internasjonale og økumeniske organisasjoner

Dette er utgifter som fram til 2016 er dekket av den øremerkede bevilgningen fra Opplysningsvesenets fond. Regelverket for disponering av avkastning av midlene fra Opplysningsvesenets fond er nå opphørt, men det er forutsatt at tilskuddet fortsatt skal finansiere de oppgavene som har vært dekket før. Utfordringen fra 2017 er å øke disse kostnadene i budsjettet slik at de dekker de forpliktelser som Den norske kirke har. Disse økte kostnadene må dekkes av Kirkemøtets tilskuddsramme over statsbudsjettet, dersom ikke bevilgningene fra Opplysningsvesenets fond øker.

Etter budsjettreglementet til Kirkemøtet er dette omtalt som *Gruppe 2 i § 4 Budsjettets inndeling*. Kirkemøtet har vedtatt en ramme for denne gruppen på inntil i alt 11 mill kr, slik at det er tatt hensyn til manglende prisstigning de seneste årene for disse tildelingene. En gjennomgang viser at det er behov for 10 mill kr til disse formålene i 2017, inklusive «fair membership fee» til LVF som Dnk til nå ikke har kunnet betale.

Gruppe 3 Andre institusjoner og kirkelige formål

Dette er virksomheter som Kulturdepartementet har gitt støtte til og som Den norske kirke har videreført. Om det skal tas inn nye virksomheter i denne gruppen, eller noen tas ut bør det skje i et langsiktig perspektiv. Etter budsjettreglementet skal det utarbeides et langtidsbudsjett og disse vurderingene bør inngå i dette for å skape forutsigbarhet i bevilgningene.

Disse tilskuddene benyttes til lønns-, pensjons- og driftskostnader som virksomhetene har gjort seg avhengig av for å løse de oppgavene de har i dag. Virksomhetene er små og sårbare, men arbeider alle i viktige nisjer. Dersom tjenestene faller bort, er det ingen som står klare til å overta. Organisasjonene er sårbare. Det å ha tilstrekkelig faglig kompetanse og økonomi er kritiske suksessfaktorer.

Bispedømmerådene har i høringene til budsjettreglementet gitt uttrykk for at denne gruppen ikke må prioriteres for høyt siden tjenestene ikke er lovpålagte på samme måte som f.eks. prestedtjenesten.

Etter budsjettreglementet til Kirkemøtet er dette omtalt som Gruppe 3 i § 4 *Budsjettets inndeling*. Kirkemøtet vedtok en ramme for denne gruppen med inntil 25 mill kr.

Rammen skal disponeres av Kirkerådet til disse forpliktelsene. Inntil 5 % av rammen kan Kirkerådet omdisponere til gruppe 1 (Den norske kirke) eller gruppe 2 Internasjonale og økumeniske organisasjoner. På grunn av tildelt budsjetttramme for 2017, foreslår Kirkerådet å avsette kr 23,515 mill.

Gruppe 3 Andre institusjoner og kirkelige formål (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Døvekirkene	10 230	10 590	10 806	11 030	11 030
Kristent arbeid blant blinde	310	320	328	335	335
Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning	6 040	6 250	6 379	6 500	6 500
Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep	2 235	2 820	2 872	2 930	3 980
Samisk bibeloversettelse (Det Norske Bibelselskap)	1 550	1 600	1 637	1 670	1 670
Sum tilskudd	20 365	21 580	22 022	22 465	23 515

Tilskuddene videreføres på 2016 nivå, da det på nåværende tidspunkt ikke er rom for pris- og lønnsvekstnivå. For Ressurscenteret er det tilsynelatende gitt en økt bevilgning, men dette er i realiteten et nullsumspill. Alle kilder til ressurscenteret fra organene i det nye rettssubjektet er samlet her. Det innebærer at bispedømmerådernes tilskudd til senteret på dette grunnlaget faller bort og frigjøres.

IKO har søkt Kirkerådet om økonomisk støtte fra 2017. Rammene for gruppe 3 gir ikke anledning til å støtte virksomheter ut over de som tidligere har fått støtte over statsbudsjettet (post 75). Derfor har Kirkerådet ikke kunnet prioritere innkommende søknader om støtte.

Budsjettfordeling i Kirkerådet 2017

Kirkerådet må i tillegg til å gjennomføre ordinær drift, planlegge overgangen til nytt regime. Nye systemer og løsninger må derfor være testet og satt i drift straks en utskilling er realisert. Nye administrative systemer er anskaffet. Det ble inngått kontrakt med Tet om levering av lønns- regnskaps- og økonomisystemer våren 2016. Systemet er felles for både Kirkerådet og bispedømmerådene, og vil være en vesentlig forbedring i arbeidet med å budsjettere og planlegge virksomheten i det nye rettssubjektet. Systemet testes ut høsten 2016.

Driftsrammene i Kirkerådet er svært knappe, til tross for rammens størrelse. Det er krevende å gjøre omdisponeringer fordi så mange av utgiftene er faste. Nye satsingsområder (bl.a. fornyelsen av gudstjenestelivet) har vært realisert ved å benytte en stor andel av Kirkerådets bevilgninger fra Opplysningsvesenets fond.

Budsjettet for 2017 er en videreføring av driften fra 2016, og er justert og kostnadsberegnet. Det er ikke gjort vesentlige nedskjæringer eller omprioriteringer.

Aktiviteten i årsplanen er tilpasset de økonomiske rammene. Mange midler er bundet opp i faste utgifter, som lønnsmidler til faste stillinger, husleie og faste vedlikeholdskontrakter.

OVF-tilskuddet fra departementet er 25,5 mill kr for 2017. Regelverket ble vedtatt opphevet av Kirkemøtet (KM 08/16) fra 1. januar 2017 når Kirkerådet blir eget rettssubjekt. Planen er at tilskuddet i 2017 vil bli omgjort til et finansielt tilskudd på lik linje med det som er skjedd med tilskuddet til IKT-drift med 15,3 mill kr. Dette innebærer at forvaltningen av tilskuddet vil inngå som en del av driftsbudsjettet til det nye rettssubjektet og ikke bli en egen sak lenger. I forbindelse med at budsjettreglementet for Kirkemøtet var ute på høring i bispedømmene høsten 2015 ble det foreslått å oppheve regelverket for Opplysningsvesenets fond. Alle bispedømmerådene støttet dette. Bispedømmerådene får samme tilskuddsrammer som i 2016 - dvs ca. 7,1 mill kr - slik det ble redegjort for i Kirkemøtesaken. Og Kirkerådets andel inkludert tildeling til samisk kirkeliv og administrasjonstilskudd videreføres med 8,3 mill kr.

Sett under ett anses budsjettet som forsvarlig for dekning av de påregnelige utgifter som administrasjonen er kjent med. Det forutsettes at det gjøres en ny vurdering av utgifts- og inntektsnivået i forbindelse med revidering av budsjettet i juli/august.

Budsjettfordelingen er i henhold til Hovedavtalens § 12 drøftet med de tillitsvalgte i PF og TeoLOgene.

Andre inntekter

Kirkerådet har enkelte inntekter som kommer fra andre kilder enn statsbudsjettet og OVF. Dette gjelder Norad, Refusjonsinntekter fra Kirkens nødhjelp, inntekter av materiellsalg osv. Slike inntekter er holdt utenfor dette budsjettforslaget. Det er særskilte aktiviteter og kostnader knyttet til disse inntektene. For Kirkerådets eget budsjett er dette et nullsumspill. Dersom inntektene bortfaller, vil aktiviteten og kostnadene også bortfalle.

Lønnsutgifter og relaterte kostnader

Kirkerådet får ikke fastsatt omfanget av bemanningen i antall årsverk, men søker å finne en balanse mellom behov og tilgjengelige ressursrammer. Innenfor de stramme budsjetttrammene er det budsjettert med nødvendige utgifter til HMS-arbeid, bedriftshelsetjeneste, kompetanseutvikling og velferd. Lønnsutgiftene i Kirkerådet vil også i 2017 utgjøre om lag 86% av driftsbudsjettet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Administrativt krever budsjettprosessen for hele rettssubjektet vesentlig mer samhandling med bispedømmekontorene. Dette er nye og økte oppgaver. Utfordringene har blitt møtt på en svært konstruktiv og imøtekomende måte fra bispedømmene. Det har ikke vært målbare merkostnader til budsjettarbeidet i år, men det har gitt en økt samforståelse og engasjement mellom alle aktørene på dette området. Det er svært positivt.

Driftsutgiftene er bundet opp i faste forpliktelser som gjør at det er svært lite handlingsrom i budsjettet. Det er stor usikkerhet i forhold til mange poster i budsjettet fordi rammebetingelsene er endret i så stor grad, bl.a. gjennom forvaltningsreformen. Men også økonomiske konsekvenser fra endringer i 2015 og 2016 vil vi først i 2017.

Uten en vesentlig økning i statstilskuddet vil det ikke være mulig å videreføre driften fra 2016 i 2017. Tiltak for å redusere antall årsverk i bispedømmene og Kirkerådet må da vurderes og gjennomføres. Den økonomiske situasjonen for rettssubjektet Den norske kirke gjør at det i tiden som kommer må gjøres betydelig arbeid med effektivisering og gevinstrealisering, særlig på administrative områder. I tillegg må hele virksomheten arbeide med styring og kostnadseffektivitet for å kunne realisere virksomhetens målsettinger.

Størrelsen på egenkapitalen er også en vesentlig usikkerhetsfaktor. Egenkapital er en buffer mot risiko i virksomheten. Driftsåret 2017 vil gi verdifull erfaring med om egenkapitalen er tilstrekkelig, og vil bli et tema i kommende budsjetter.